

Sygn. akt *I AGa 98/21*

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 stycznia 2022 r.

Sąd Apelacyjny w Poznaniu I Wydział Cywilny i Własności Intelektualnej

w składzie:

Przewodniczący: sędzia Bogdan Wysocki

Protokolant: sekretarz sądowy Katarzyna Dubrowska-Jurewicz

po rozpoznaniu w dniu 20 stycznia 2022 r. w Poznaniu

na rozprawie

sprawy z powództwa **R. H.**

przeciwko (...) **sp. z o.o. w P.**

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Okręgowego w Poznaniu

z dnia 22 stycznia 2021 r. sygn. akt IX GC 1200/20

1. oddala apelację;
2. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 4050 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

Bogdan Wysocki

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 10 września 2020 r. **powód R. H.** domagał się zasądzenia od **pozwanego (...) sp. z o.o. z siedzibą w P.** kwoty 40.753,67 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych oraz o zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kosztów procesu według norm przepisanych, wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w spełnieniu świadczenia pieniężnego za czas od dnia uprawomocnienia się orzeczenia do dnia zapłaty.

Nakazem zapłaty z dnia 29 września 2020 r. wydanym w postępowaniu upominawczym referendarz sądowy orzekł zgodnie z żądaniem pozwu.

Pismem z dnia 19 października 2020 r. pozwany złożył sprzeciw od nakazu zapłaty, zaskarżając go w całości, wnosząc o oddalenie powództwa w całości oraz o zasądzenie od powoda kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych. Pozwany jednocześnie wskazał, że potrąca z wierzytelnością strony powodowej w wysokości 40.753,67 euro wynikającą ze wskazanych w pozwie faktur, wierzytelność przysługującą pozwanemu w wysokości 27.389,31 euro wynikającą z faktur o numerach:

- (...) z dnia 31 maja 2019 r. na kwotę 356,34 euro,

- (...) z dnia 30 czerwca 2019 r. na kwotę 22,46 euro,
- (...) z dnia 31 lipca 2019 r. na kwotę 180,97 euro,
- (...) z dnia 31 sierpnia 2019 r. na kwotę 145,32 euro,
- (...) z dnia 30 września 2019 r. na kwotę 70,47 euro,
- (...) z dnia 31 października 2019 r. na kwotę 155,39 euro,
- (...) z dnia 30 listopada 2019 r. na kwotę 265,31 euro,
- (...) z dnia 31 lipca 2018 r. na kwotę 96,91 euro,
- (...) z dnia 31 lipca 2018 r. na kwotę 278,09 euro,
- (...) z dnia 28 września 2018 r. na kwotę 257,56 euro,
- (...) z dnia 31 października 2018 r. na kwotę 981,85 euro,
- (...) z dnia 30 listopada 2018 r. na kwotę 269,22 euro,
- (...) z dnia 11 grudnia 2018 r. na kwotę 101,65 euro,
- (...) z dnia 31 grudnia 2018 r. na kwotę 175,77 euro,
- (...) z dnia 31 grudnia 2018 r. na kwotę 22.220,87 euro,
- (...) z dnia 31 stycznia 2019 r. na kwotę 285,78 euro,
- (...) z dnia 28 lutego 2019 r. na kwotę 502,82 euro,
- (...) z dnia 31 marca 2019 r. na kwotę 264,38 euro,
- (...) z dnia 30 kwietnia 2019 r. na kwotę 758,25 euro.

Pozwany wskazał, że potrącenie powoduje, że obie wierzytelności umarzają się do wysokości wierzytelności niższej, co w konsekwencji oznacza, że należność powoda w wysokości 27.389,31 euro została zaspokojona w całości.

Pismem z dnia 23 listopada 2020 r. pozwany oświadczył, że potrąca z wierzytelnością powoda w wysokości 13.364,36 euro wynikającej z faktury VAT nr (...) z dnia 18 lutego 2020 r., wierzytelność przysługującą stronie pozwanej w wysokości 13.863,83 euro wynikającą z noty księgowej nr (...).

Pismem procesowym z dnia 21 grudnia 2020 r. powód R. H. podtrzymał swoje stanowisko w sprawie oraz zaprzeczył istnieniu jakichkolwiek wierzytelności wzajemnych, które pozwany przedstawił do potrącenia w sprzeciwie od nakazu zapłaty oraz w piśmie procesowym z dnia 23 listopada 2020 r.

Wyrokiem z dnia 22 stycznia 2021 r. Sąd Okręgowy w Poznaniu zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 40.753,67 euro wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w transakcjach handlowych liczonymi:

- a) **od kwoty 375 euro od dnia 16-10-2018 r. do dnia zapłaty,**
- b) **od kwoty 257,56 euro od dnia 09-11-2018 r. do dnia zapłaty,**
- c) **od kwoty 981,85 euro od dnia 07-12-2018 r. do dnia zapłaty,**

- d) *od kwoty 370,87 euro od dnia 18-12-2018 r. do dnia zapłaty,*
- e) *od kwoty 5.058,90 euro od dnia 17-01-2019 r. do dnia zapłaty,*
- f) *od kwoty 17.337,64 euro od dnia 17-01-2019 r. do dnia zapłaty,*
- g) *od kwoty 1.052,98 euro od dnia 30-04-2019 r. do dnia zapłaty,*
- h) *od kwoty 758,25 euro od dnia 18-06-2019 r. do dnia zapłaty,*
- i) *od kwoty 378,80 euro od dnia 16-07-2019 r. do dnia zapłaty,*
- j) *od kwoty 180,97 euro od dnia 24-09-2019 r. do dnia zapłaty,*
- k) *od kwoty 215,79 euro od dnia 14-11-2019 r. do dnia zapłaty,*
- l) *od kwoty 155,39 euro od dnia 07-12-2019 r. do dnia zapłaty,*
- m) *od kwoty 265,31 euro od dnia 18-01-2020 r. do dnia zapłaty,*
- n) *od kwoty 13.364,36 euro od dnia 20-03-2020 r. do dnia zapłaty (pkt 1);*

zasądził od pozwanej na rzecz powoda kwotę 14.486 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (w tym kwotę 5.417 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego) wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie liczonymi od kwoty 14.486 zł od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty (pkt 2).

Podstawą rozstrzygnięcia były następujące ustalenia i wnioski.

Powód R. H. prowadzi działalność gospodarczą pod firmą (...) obejmującą w szczególności produkcję i sprzedaż mebli.

Pozwana (...) sp. z o.o. jest przedsiębiorcą działającym w branży meblarskiej.

Jedynym wspólnikiem pozwanego, posiadającym wszystkie udziały w pozwanej spółce jest spółka prawa niemieckiego T. (...)

W ramach współpracy gospodarczej pozwany nabywał od powoda meble. Sprzedaż była dokonywana na podstawie cyklicznych zamówień, bez zawierania żadnej odrębnej, pisemnej umowy.

Powód w ramach działalności gospodarczej współpracował również ze spółką T. (...). Współpraca obu podmiotów opierała się na zawartej w dniu 11 grudnia 2014 r. umowie ramowej. W § 6 ust. 6 ww. umowy ustalono, że koszty utylizacji wszystkich rodzajów opakowań ponosi zleceniobiorca (powód), zaś rozliczenia za utylizację miały odbywać się na podstawie umów z I. albo faktur obciążających powoda kosztami utylizacji wszystkich rodzajów opakowań w wysokości 0,3% ceny zakupu.

Z tytułu sprzedanych pozwanemu mebli powód wystawił faktury VAT nr:

- (...) z dnia 13 września 2018 r. opiewającą na kwotę 30.937,33 euro,
- (...) z dnia 9 października 2018 r. opiewającą na kwotę 9.213,78 euro,
- (...) z dnia 6 listopada 2018 r. opiewającą na kwotę 6.642,57 euro,
- (...) z dnia 15 listopada 2018 r. opiewającą na kwotę 29.222,83 euro,

- (...) z dnia 17 grudnia 2018 r. opiewającą na kwotę 15.316,13 euro,
- (...) z dnia 17 grudnia 2018 r. opiewającą na kwotę 17.337,64 euro,
- (...) z dnia 29 marca 2019 r. opiewającą na kwotę 28.878,19 euro,
- (...) z dnia 16 maja 2019 r. opiewającą na kwotę 29.005,69 euro,
- (...) z dnia 14 czerwca 2019 r. opiewającą na kwotę 7.485,78 euro,
- (...) z dnia 22 sierpnia 2019 r. opiewającą na kwotę 14.838,97 euro,
- (...) z dnia 14 października 2019 r. opiewającą na kwotę 29.209,38 euro,
- (...) z dnia 6 listopada 2019 r. opiewającą na kwotę 9.736,68 euro,
- (...) z dnia 18 grudnia 2019 r. opiewającą na kwotę 27.964,44 euro,
- (...) z dnia 18 lutego 2020 r. opiewającą na kwotę 33.903,97 euro.

W dniu 17 października 2018 r. pozwany częściowo opłacił fakturę VAT nr (...), przelewając na rachunek bankowy powoda kwotę 30.562,33 euro. 12 listopada 2018 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 28.167,64 euro na poczet faktur VAT nr (...). W dniu 10 grudnia 2018 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 24.018,64 euro na poczet faktur VAT nr (...). W dniu 19 grudnia 2018 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 28.851,96 euro na poczet faktury VAT nr (...). W dniu 24 stycznia 2019 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 10.257,23 euro na poczet faktur VAT nr (...). W dniu 8 maja 2019 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 27.825,21 euro na poczet faktury VAT nr (...). W dniu 19 czerwca 2019 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 148.410,90 euro na poczet faktur VAT nr (...). W dniu 31 lipca 2019 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 7.106,98 euro na poczet faktury VAT nr (...). W dniu 17 października 2019 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 43.466,75 euro na poczet faktur VAT nr (...). W dniu 13 listopada 2019 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 28.993,59 euro na poczet faktury VAT nr (...). W dniu 9 grudnia 2019 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 9.581,29 euro na poczet faktury VAT nr (...). W dniu 22 stycznia 2020 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 27.699,13 euro na poczet faktury VAT nr (...).

Pismem z dnia 4 maja 2020 r. (doręczonym w dniu 7 maja 2020 r.) powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 40.753,67 euro, obejmującą kwoty 375,00 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 13 września 2018 r., 257,56 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 9 października 2018 r., 981,85 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 6 listopada 2018 r., 370,87 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 15 listopada 2018 r., 5.058,90 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 17 grudnia 2018 r., 17.337,64 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 17 grudnia 2018 r., 1.052,98 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 29 marca 2019 r., 758,25 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 16 maja 2019 r., 378,80 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 14 czerwca 2019 r., 180,97 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 22 sierpnia 2019 r., 215,79 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 14 października 2019 r., 155,39 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 6 listopada 2019 r., 265,31 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 18 grudnia 2019 r. oraz 13.364,36 euro z tytułu faktury VAT nr (...) z dnia 18 lutego 2020 r.

Pismem z dnia 4 czerwca 2020 r. (doręczonym pozwanemu w dniu 9 czerwca 2020 r.) powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 170.753,67 euro.

W dniu 19 czerwca 2020 r. pozwany przełał na konto powoda kwotę 130.000 euro na poczet faktur VAT nr (...).

Strony od czerwca do sierpnia 2020 r. za pomocą drogi mailowej prowadziły negocjacje w sprawie regulacji płatności pozwanego na rzecz powoda, w tym wyjaśnienia kwestii dotyczących ewentualnego zabezpieczenia roszczeń reklamacyjnych pozwanego. Pozwany w tym zakresie zaproponował zatrzymanie kwoty 13.364,36 zł w depozycie na poczet ewentualnych przyszłych reklamacji w okresie 12 miesięcy. W odpowiedzi na powyższą propozycję R.

H. zaproponował, aby pozwany potrącił kwotę 8.000,00 euro na poczet zabezpieczenia potencjalnych reklamacji, uzależniając powyższe od zrzeczenia się na przyszłość przez pozwanego (a także powiązanych z nim podmiotów) wszelkich dalej idących roszczeń z tytułu reklamacji oraz zadeklarowania przyjęcia przez pozwanego wszelkiego ryzyka związanego z reklamacjami. Z uwagi na rozbieżne stanowiska, strony nie doszły do porozumienia.

Pozwany wystawił na rzecz powoda faktury nr: (...) z dnia 31 lipca 2018 r. na kwotę 96,91 euro, (...) z dnia 31 lipca 2018 r. na kwotę 278,09 euro, (...) z dnia 28 września 2018 r. na kwotę 257,56 euro, (...) z dnia 31 października 2018 r. na kwotę 981,85 euro, (...) z dnia 30 listopada 2018 r. na kwotę 269,22 euro, (...) z dnia 31 grudnia 2018 r. na kwotę 175,67 euro, 6490 z dnia 31 grudnia 2018 r. na kwotę 22.220,87 euro, (...) z dnia 31 stycznia 2019 r. na kwotę 285,78 euro, (...) z dnia 28 lutego 2019 r. na kwotę 502,82 euro, (...) z dnia 31 marca 2019 r. na kwotę 264,38 euro, (...) z dnia 30 kwietnia 2019 r. na kwotę 758,25 euro, (...) z dnia 31 maja 2019 r. na kwotę 356,34 euro, (...) z dnia 30 czerwca 2019 r. na kwotę 22,46 euro, (...) z dnia 31 lipca 2019 r. na kwotę 180,97 euro, (...) z dnia 31 sierpnia 2019 r. na kwotę 145,32 euro, (...) z dnia 30 września 2019 r. na kwotę 70,47 euro, (...) z dnia 31 października 2019 r. na kwotę 155,39 euro, (...) z dnia 30 listopada 2019 r. na kwotę 265,31 euro. Nadto powód został obciążony przez pozwanego notą kredytową (...) z dnia 11 grudnia 2018 r. na kwotę 101,65 euro.

Przedmiotowymi fakturami pozwany obciążał powoda z tytułu opłat (...), mającymi charakter opłat środowiskowych za utylizację wprowadzanych na rynek odpadów opakowaniowych.

9 października 2020 r. pozwany wystawił notę księgową nr (...), którą obciążył powoda na kwotę 13.863,83 euro.

Powód nie uznawał wystawionych przez pozwanego faktur, noty kredytowej ani noty księgowej oraz odmawiał ich zapłaty.

W ocenie Sądu Okręgowego w świetle dokonanych ustaleń faktycznych powództwo zasługiwało na uwzględnienie w całości.

Powód wywodził swoje roszczenie z zawartych przez strony procesu umów sprzedaży mebli (art. 535 k.c., art. 487 § 2 k.c.).

Bezspornym między stronami był fakt, że powoda i pozwanego łączyła współpraca gospodarcza, w ramach której powód sprzedawał pozwanemu duże partie mebli. Pozwany nie kwestionował również wysokości należności głównej, zaś przedstawiając wobec niej zarzut potrącenia – uznawał wiarygodności zgłoszone w pozwie.

W sprawie spór między stronami sprowadzał się do kwestii skuteczności deklarowanych przez pozwanego potrąceń (art. 498-505 k.c.).

Niezasadne okazały się zarzuty powoda, kwestionującego skuteczność potrącenia z uwagi na niedostateczne zindywidualizowanie wiarygodności pozwanego i brak wskazania, które z wiarygodności podlegają umorzeniu i do jakiej wysokości. Zgodnie z podzielanym przez sąd meritum stanowiskiem doktryny „gdy potrącający ma kilka wiarygodności potrącalnych z wiarygodnością (względnie wiarygodnościami) drugiej strony, powinien w swym oświadczeniu wskazać, których z nich potrącenie ma dotyczyć i ewentualnie w jakiej części. (...) Brak w treści oświadczenia o potrąceniu precyzyjnego wskazania wiarygodności nie zawsze powoduje bezskuteczność tego oświadczenia. Należy bowiem mieć na uwadze zasady wykładni oświadczeń woli (art. 65 k.c.). W szczególności z okoliczności, w których oświadczenie zostało złożone, może wynikać, które wiarygodności były objęte zamiarem potrącającego (...). Odmienną regułę przyjmuje się w przypadku, gdy potrącający ma jedną wiarygodność potrącalną z kilkoma wiarygodnościami pasywnymi. Jeżeli nie wskazał, z którą z nich chce dokonać potrącenia, wówczas art. 503 k.c. nakazuje stosować odpowiednio przepisy o zaliczeniu zapłaty (art. 451 k.c.). Zgodnie z art. 451 § 3 k.c., na ogół dojdzie wówczas do potrącenia wiarygodności potrącającego z tą wiarygodnością drugiej strony, która jest wymagalna lub najdawniej wymagalna.” (por. Komentarz do Art. 499 k.c. red. Osajda 2020, wyd. 27, Legalis). W sprzeciwie i piśmie procesowym z dnia 23 listopada 2020 r. strona pozwana przedstawiła szereg wiarygodności, wyrażając wolę ich kompensaty z wiarygodnościami objętymi powództwem. Powyższe było wystarczające dla rozważenia zarzutu

potrącenia. Strona powodowa nie kwestionowała skuteczności aktu potrącenia poprzez zawarcie oświadczenia w pismach procesowych skierowanych do pełnomocnika powoda. Wobec braku zarzutów w powyższym względzie sąd przyjął, że pełnomocnik powoda był umocowany do przyjęcia oświadczenia materialnoprawnego ze skutkiem dla reprezentowanego. Na powyższe wskazuje również treść udzielonego pełnomocnictwa, w którym nie zastrzeżono, aby miało ono jedynie charakter procesowy.

W niniejszej sprawie pozwany powołując się na zarzut potrącenia wywodził swoją wierzytelność z wystawionych przez siebie faktur i not księgowych będących dokumentami prywatnymi. Jak wskazuje się w orzecznictwie, „moc dowodowa faktury VAT niczym nie różni się od mocy dowodowej innych dokumentów, gdyż jak każdy dokument prywatny, jest dowodem tego, że określona osoba złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie” (wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 16 lipca 2014 r., I ACa 221/14, LEX nr 1506661). Dla uzasadnienia potrącenia pozwany ograniczył się wyłącznie do załączenia wystawionych przez siebie faktur VAT:

- nr (...) z dnia 31 lipca 2018 r. na kwotę 96,91 euro,
- nr (...) z dnia 31 lipca 2018 r. na kwotę 278,09 euro,
- nr (...) z dnia 28 września 2018 r. na kwotę 257,56 euro,
- nr (...) z dnia 31 października 2018 r. na kwotę 981,85 euro,
- nr (...) z dnia 30 listopada 2018 r. na kwotę 269,22 euro,
- nr (...) z dnia 31 grudnia 2018 r. na kwotę 175,67 euro,
- nr (...) z dnia 31 grudnia 2018 r. na kwotę 22.220,87 euro,
- nr (...) z dnia 31 stycznia 2019 r. na kwotę 285,78 euro,
- nr (...) z dnia 28 lutego 2019 r. na kwotę 502,82 euro,
- nr (...) z dnia 31 marca 2019 r. na kwotę 264,38 euro,
- nr (...) z dnia 30 kwietnia 2019 r. na kwotę 758,25 euro,
- nr (...) z dnia 31 maja 2019 r. na kwotę 356,34 euro,
- nr (...) z dnia 30 czerwca 2019 r. na kwotę 22,46 euro,
- (...) z dnia 31 lipca 2019 r. na kwotę 180,97 euro,
- nr (...) z dnia 31 sierpnia 2019 r. na kwotę 145,32 euro,
- nr (...) z dnia 30 września 2019 r. na kwotę 70,47 euro,
- nr (...) z dnia 31 października 2019 r. na kwotę 155,39 euro,
- nr (...) z dnia 30 listopada 2019 r. na kwotę 265,31 euro.

Przedmiotowymi fakturami pozwany obciążał powoda z tytułu opłat (...) i „bonusów I.”. Powyższe należności zgodnie z wyjaśnieniami zawartymi w sprzeciwie mają charakter opłat środowiskowych za utylizację wprowadzanych na rynek odpadów opakowaniowych. Z załączonego przez powoda wydruku z korespondencji e-mail stron wynikało, że R. H. zakwestionował zasadność wystawienia przedmiotowych faktur przez pozwanego, a tym samym negował również istnienie wierzytelności pozwanego. Obciążenia takie nie znajdowały uzasadnienia w obowiązujących przepisach, a strony postępowania nie zawarły umowy w tym przedmiocie. Nie miała znaczenia dla rozstrzygnięcia okoliczność,

że powód zawarł umowę z T. (...), na podstawie której zobowiązał się ponieść koszty utylizacji opakowań (§ 6 pkt 6 umowy). Pozwany nie był stroną powyższej umowy, zaś pomimo twierdzeń sprzeciwu – którym powód oponował – nie udowodniono, aby regulacje umowy ramowej zostały rozciągnięte również na (...) sp. z o.o. w P..

Nadto strona pozwana przedstawiła do potrącenia należność 13.863,83 euro, dla wykazania której przedstawiła notę księgową nr (...). Zgodnie z wyjaśnieniami pozwanego należność ta miała służyć zabezpieczeniu roszczeń reklamacyjnych z tytułu sprzedanych przez powoda mebli. (...) sp. z o.o. w P. przyznała, że w przedmiocie powyższej należności strony toczyły negocjacje, które jednak nie doprowadziły do zbliżenia ich stanowisk. W szczególności powód zaoferował możliwość zatrzymania przez pozwanego kwoty 8.000 euro w zamian za przejście wszelkich ryzyk związanych z reklamacjami za dostarczone meble, pozwany nie wyraził zgody na powyższą ofertę. W tej sytuacji przyjęć należy, że nie doszło do zawarcia umowy dającej pozwanemu tytuł prawny do wystawienia noty księgowej i potrącenia na jej podstawie części wynagrodzenia powoda.

Pozwany przedstawił do potrącenia również należność 101,65 euro, dla wykazania której przedstawiła notę kredytową nr (...). Powód zaprzeczył również powyższej należności, zaś z treści dokumentu nie wynika, co miałyby być przedmiotem zakupu powoda u pozwanego (ani jakie miały być warunki kredytowania). W ustalonym stanie faktycznym to powód był sprzedawcą kupowanych przez pozwanego mebli, zatem to on był uprawniony do wystawiania faktur VAT i wynagrodzenia za dostarczany towar. Pozwany nie udowodnił, aby sprzedał powodowi jakiegokolwiek rzeczy (tym bardziej – aby udzieliła jakiegokolwiek kredytu), zatem wystawioną notę kredytową należało uznać za nieuzasadnioną, nie dającą prawa do potrącenia części wynagrodzenia powoda.

Jako że pozwany nie wykazał istnienia wierzytelności przedstawionych dla celów potrącenia (art. 6 k.c.), sąd nie znalazł podstaw do uznania za skuteczne złożonego przez pozwanego oświadczenia o potrąceniu. Z uwagi na powyższe uznać należało, że oświadczenia o potrąceniu były bezskuteczne.

Jednocześnie z uwagi na samo złożenie oświadczenia o potrąceniu uznać należało, że pozwany uznał roszczenie dochodzone w pozwie.

Mając powyższe na uwadze, a także treść umów łączących strony, sąd doszedł do wniosku, że pozwany nie udowodnił skuteczności potrąceń, na które się powołał. Jednocześnie nieskuteczne oświadczeniu potrąceniu stanowiło niewłaściwe uznanie roszczenia powoda przez pozwanego.

W konsekwencji Sąd zasądził całą dochodzoną tytułem zapłaty zaległych faktur kwotę wraz z ustawowymi odsetkami od dat wymagalności poszczególnych faktur do dnia zapłaty. Podstawę rozstrzygnięcia w zakresie odsetek stanowił art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 2013 r. o przeciwdziałaniu nadmiernym opóźnieniom w transakcjach handlowych.

Ponieważ powód wygrał proces w całości, Sąd w na podstawie art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w zw. z art. 99 k.p.c. zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu, obciążył kosztami procesu pozwanego w całości.

Apelację od wyroku złożyła pozwany, zaskarżył go w całości. Pozwana zarzucał rozstrzygnięciu naruszenie przepisów postępowania cywilnego, mające istotny wpływ na rozstrzygnięcie sprawy, tj.:

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przyjęcie, że strona pozwana nie wykazała podstaw, aby wierzytelności przedstawione do potrącenia z wierzytelnościami powoda, jej przysługiwały,
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez ustalenie, że strona powodowa skutecznie zakwestionowała faktury wystawione przez pozwaną spółkę, co spowodowało uznaniem oświadczenia o potrąceniu za bezskuteczne,
- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez nierozważenie cesji wierzytelności pomiędzy (...) spółką (...) a pozwaną spółką, co spowodowało uznanie, że pozwana nie wykazała podstaw do wystawiania faktur, z których należności zostały przedstawione do potrącenia,

- art. 235¹ k.p.c. w zw. z art. 235² § 1 pkt 6 k.p.c. poprzez dopuszczenie dowodu z wiadomości mailowych dołączonych do pisma powoda z dnia 21 grudnia 2020 r., które nie zostały zgłoszone na podstawie formalnego wniosku, określającego za pomocą jakiego środka dowód ma zostać przeprowadzony oraz określenia, jakie fakty mają zostać wykazane za jego pomocą.

Wskazując na powyższe zarzuty pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku w całości i oddalenie powództwa w całości, zasądzenie od strony powodowej na rzecz strony pozwanej zwrotu kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego zgodnie z obowiązującymi przepisami; ewentualnie uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji oraz pozostawienie temu Sądowi rozstrzygnięcia o kosztach instancji odwoławczej.

Powód wniósł o oddalenie apelacji pozwanego w całości oraz o zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów postępowania w II instancji według norm przepisanych. Ponadto wniósł o oddalenie wniosków dowodowych pozwanego zawartych w pkt 2) i 3) apelacji w całości z tej przyczyny, że są one dotknięte prekluzją dowodową.

Sąd Apelacyjny, zważył, co następuje:

Apelacja okazała się bezzasadna.

Ustalenia faktyczne sądu I instancji nie budzą wątpliwości i dlatego Sąd Apelacyjny przyjmuje je w pełni za podstawę własnego rozstrzygnięcia.

Zostały one poczynione w oparciu o wszechstronne rozważenie całego zgłoszonego przez strony materiału dowodowego, którego ocena, przedstawiona w pisemnym uzasadnieniu wyroku, jest pełna, zgodna z zasadami logiki i doświadczenia życiowego.

Nie doszło także do naruszenia przez sąd orzekający przepisu art. 233 § 1 kpc, tym bardziej, że tego rodzaju zarzut opiera się wyłącznie na forsowaniu przez skarżącego własnej, konkurencyjnej wersji stanu faktycznego, opartej na odmiennej, korzystnej dla niego ocenie materiału dowodowego sprawy.

W świetle ugruntowanego stanowiska judykatury do naruszenia wspomnianego przepisu mogłoby dojść tylko wówczas, gdyby skarżący wykazał uchybienie podstawowym regułom służącym ocenie wiarygodności i mocy poszczególnych dowodów, tj. zasadom logicznego myślenia, doświadczenia życiowego i właściwego kojarzenia faktów (tak m.in. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 16 grudnia 2005 r. w spr. III CK 314/05, LEX nr 172176).

Podobnie, zarzut błędnych ustaleń faktycznych nie może polegać jedynie na zaprezentowaniu przez skarżącego stanu faktycznego, ustalonego przez niego na podstawie własnej oceny dowodów, choćby ocena ta również była logiczna i zgodna z doświadczeniem życiowym (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 stycznia 2005 r. w spr. IV CK 387/04, LEX nr 177263).

Jeżeli bowiem z materiału dowodowego sąd wyprowadził wnioski logicznie poprawne i zgodne z doświadczeniem życiowym, to taka ocena sądu nie narusza prawa do swobodnej oceny dowodów, choćby w równym stopniu, na podstawie tego samego materiału dowodowego, dawały się wysnuć wnioski odmienne (zob. np.. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 października 2005r w spr. IV CK 122/05, LEX nr 187124).

W istocie jednak analiza zarzutów „procesowych” apelacji pozwala na przyjęcie, że intencją skarżącego była raczej próba zakwestionowania poprawności przeprowadzonego przez sąd I instancji procesu subsumcji ustalonego stanu faktycznego pod przepisy prawa materialnego, w szczególności art. 65 kc, art. 498 kc oraz art. 499 kc.

W uzasadnieniu środka zaskarżenia nie wskazuje się bowiem w sposób czytelny które z konkretnych ustaleń Sądu Okręgowego miałyby pozostawać w sprzeczności z indywidualnie oznaczonym elementem materiału dowodowego i dlatego.

Dopiero na etapie postępowania apelacyjnego strona pozwana po raz pierwszy podniosła twierdzenie, jakoby miało dojść do umowy cesji między pozwanym a (...) spółką (...) (jedynym udziałowcem pozwanej spółki), czyli T. (...), na mocy której pozwanemu przysługiwać miałyby prawo dochodzenia od powoda należności z tytułu utylizacji opakowań, nazywanych w tym procesie opłatami lub bonusami I..

Twierdzenia te są ewidentnie spóźnione i stąd zostały przez sąd odwoławczy pominięte na podstawie przepisu art. 381 kpc.

Mogły one bowiem i powinny zostać powołane w postępowaniu przed sądem I instancji, jako że dotyczyły istoty sporu.

Na tej samej podstawie pominięciu podlegały nowe dowody powołane przez skarżącego w apelacji.

Nie do przyjęcia jest stanowisko apelującego, zgodnie z którym potrzeba ich powołania powstała dopiero na obecnym etapie postępowania, a to z uwagi na treść pisemnego uzasadnienia wyroku.

Jak już powiedziano, istota sporu między stronami sprowadzała się do tego, czy, zgodnie z twierdzeniami pozwanego, po jego stronie powstało umowne prawo do żądania od powoda należności objętych następnie oświadczeniami o potrąceniu i dlatego już przed Sądem Okręgowym strona pozwana miała obowiązek przytoczyć wszystkie okoliczności faktyczne uzasadniające tego rodzaju twierdzenia oraz powołać dowody na ich poparcie (art. 6 kc, art. 232 zd. 1 kpc.

Z kolei nie ma podstaw do przyjęcia, że sąd I instancji dopuścił dowód z dokumentów (wydruków maili) dołączonych do pisma powoda z dnia 21 grudnia 2020 r. z naruszeniem przepisu art. 235¹ kpc.

Przede wszystkim należy zauważyć, że z konstrukcji w/w pisma wynika ewidentnie, iż wspomniane dowody zostały zgłoszone na poparcie twierdzeń przedstawionych wcześniej, a które zaprzeczały twierdzeniom pozwanego, zawartym w sprzeciwie od nakazu zapłaty, co do rzekomej zgody powoda na obciążenie go opłatami i bonusami „utilizacyjnymi” a także innymi należnościami, zatrzymanymi czy też przedstawionymi do potrącenia.

Niezależnie od tego, dopuszczenie przez sąd dowodu z dokumentów, nawet z naruszeniem wymogów formalnych wynikających z przepisu art. 235¹ kpc czy też art. 236 kpc, z zasady nie stanowi uchybienia, które miałyby wpływ na wynik sprawy.

Wreszcie, postanowienie co do przeprowadzenia dowodu z omawianych dokumentów sąd orzekający ogłosił na rozprawie w dniu 22 stycznia 2021 r. w obecności pełnomocnika pozwanego, który w stosunku do poprawności tej czynności nie zgłosił wówczas (ani nie zgłaszał wcześniej) jakichkolwiek zarzutów.

Strona pozwana utraciła w ten sposób prawo do wskazywania jej w apelacji jako naruszenia przepisów procedury, a to z uwagi na treść przepisu art. 162 § 2 kpc.

Nie doszło także do naruszenia przez sąd I instancji jakichkolwiek przepisów prawa materialnego (nb. żaden z takich przepisów nie został powołany w apelacji).

Prawidłowo sąd ten przyjął, że pozwany nie udowodnił (art. 6 kc), aby przysługiwały mu w stosunku do powoda wierzytelności objęte oświadczeniami o potrąceniu.

Oświadczenia te nie mogły zatem wywołać skutku w postaci umorzenia niespornych wierzytelności powoda dochodzonych pozwem (art. 498 § 2 kc).

Przede wszystkim należy zwrócić uwagę, że zarzut potrącenia jest formą dochodzenia roszczenia zrównaną w skutkach z powództwem. Podlega zatem wymaganiom stawianym pozwu co do określenia żądania, przytoczenia okoliczności faktycznych uzasadniających żądanie oraz wskazania dowodów.

W szczególności zgłaszający zarzut potrącenia w procesie ma obowiązek ściśle określić swoją wierzytelność i wykazać jej istnienie zgodnie z regułą wyrażoną w przepisie art. 6 kc (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 18 kwietnia 2000r w spr. III CKN 720/98, LEX nr 51368).

Dla takiego wykazania nie jest w każdym razie wystarczające jedynie powołanie się na złożone poza procesem oświadczenie o potrąceniu (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 czerwca 1997r w spr. III CKN 116/97, opubl. w OSNC, z. 11 z 1997r, poz. 184).

Tymczasem, wbrew wymienionym wyżej regułom, pozwany próbował w istocie przerzucić na stronę powodową ciężar dowodzenia, że należności objęte wystawionymi przez niego fakturami i notami są nienależne.

W związku z tym należy zwrócić uwagę, że samo wystawienie przez przedsiębiorcę faktury VAT, czy też noty księgowej, nie skutkuje, co oczywiste, wykreowaniem, per se, zobowiązania ujętego w tych dokumentach.

Jest to tym bardziej oczywiste, jeżeli wymieniony w nich podmiot odmawia, jak w rozpoznawanej sprawie, akceptacji takich dokumentów i nie ujmuje ich w swoich księgach finansowych.

Niezależnie od tego, nie do przyjęcia jest stanowisko apelującego, jakoby uzyskał on prawo do obciążania powoda „opłatami” i „bonusami I.” na podstawie umowy ramowej z dnia 11 grudnia 2014 r. zawartej między powodem a T. (...)

Nie ma jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, aby, wskutek wykonywania tej umowy, po stronie wymienionej spółki niemieckiej powstały w stosunku do powoda wierzytelności, które następnie mogłyby być zbyte na pozwanego na podstawie cesji w rozumieniu przepisu art. 509 kc (pozwany zresztą takich wierzytelności nie wskazuje).

Natomiast skarżący zdaje się forsować obecnie koncepcję, zgodnie z którą, z uwagi na charakter jego powiązań kapitałowych ze „spółką matką”, w istocie wstąpił on w prawa i obowiązki wynikające z w/w umowy ramowej, w tym określone w § 6 ust. 6, dotyczącym obowiązków powoda w zakresie ponoszenia kosztów utylizacji opakowań.

Rację ma jednak powód podnosząc, że tego rodzaju „cesja” praw i obowiązków między wymienionymi spółkami wymagałaby dla swej ważności, i to zarówno z uwagi na istotę zobowiązań umownych, jak i treść przepisów art. 519 § 2 pkt. 2) kc oraz art. 522 kc, zgody powoda, i to wyrażonej na piśmie.

Tymczasem w świetle zebranego w sprawie materiału dowodowego nie ma jakichkolwiek podstaw do przyjęcia, że zgoda taka, i to w wymaganej formie, została przez powoda udzielona.

W uzasadnieniu środka zaskarżenia brak jest jakiegokolwiek argumentacji odnoszącej się do rozstrzygnięcia sądu I instancji o oddaleniu roszczeń o zasądzenie kwoty 13.863,83 Euro (nota nr 1/10/2020, k. 102) oraz kwoty 101,65 Euro (nota kredytowa nr 140, k. 101).

Dlatego, mimo objęcia tej części orzeczenia zaskarżeniem, apelacja w tym zakresie w istocie nie poddaje się rzeczowej ocenie sądu odwoławczego.

Można jedynie zauważyć, że odnośnie ostatnio wymienionej należności pozwany nigdy nie wyjaśnił, mimo zarzutów powoda, jaką konkretną operację gospodarczą odzwierciedlała wymieniona nota kredytowa.

Z kolei co do kwoty 13.863,83 Euro w sprzeciwie od nakazu zapłaty pozwany podnosił, że była to kwota zatrzymana, mimo sprzeciwu powoda, na poczet przyszłych ewentualnych roszczeń klientów detalicznych z tytułu reklamacji jakości.

Prawidłowo uznał sąd I instancji, że tego rodzaju „zatrzymanie” nie znajdowało podstaw w przepisach prawa ani w postanowieniach łączącej strony umowy.

Natomiast, w zupełnym oderwaniu od tego rodzaju twierdzeń, pozwany przedłożył notę księgową na w/w kwotę, w której jako podstawę zobowiązania wskazano „niedostarczenie części zamiennych do reklamacji pomimo ustawowych przepisów”.

Pozwany w toku procesu nie tylko nie próbował wyjaśnić tej sprzeczności, ale też nie wykazywał jakie części zamienne nie zostały rzekomo przez powoda dostarczone mimo ciążącego na nim obowiązku ustawowego.

Z tych przyczyn na podstawie art. 385 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w punkcie 1. sentencji wyroku.

O należnych powodowi kosztach zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym orzeczono (punkt 2. wyroku) na podstawie przepisów art. 98 § 1 i 3 kpc oraz art. 99 kpc w zw. z art. 391 kpc, przy uwzględnieniu treści § 10 ust. 1 pkt 2) w zw. z § 2 pkt. 6 Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. 2018.265.).

Bogdan Wysocki

Niniejsze pismo nie wymaga podpisu własnoręcznego na podstawie § 21 ust. 4 zarządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 19 czerwca 2019 r. w sprawie organizacji i zakresu działania sekretariatów sądowych oraz innych działów administracji sądowej jako właściwie zatwierdzone w sądowym systemie teleinformatycznym

Starszy sekretarz sądowy

Sylwia Stefańska

--	--	--